

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 2022/22
Tarih: 15.08.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 15/08/2022 16:32
Sayı: E-120.10-1063886

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerinde yaşanan insan hakları ihlalleri, kötü muamele, işkence, şüpheli ölüm, infaz yakma, tedavi hakkının engellenmesi ve işkence suçu başta olmak üzere diğer tüm hukuk dışı suçların ve onur kırıcı davranışların failleri ve sorumluları hakkında etkili ve bağımsız bir soruşturma sürecinin başlatılması, ihlallerin bir daha tekrarlanmaması için önleyici hukuki ve siyasi mekanizmaların kurulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İttüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. 15/08/2022

Dersim DAG

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Cezaevlerinde yaşanan ağır insan hakları ihlalleri, kötü muamele, işkence, baskı ve şiddet uzun süredir kamuoyunda yer almaktadır. Hemen hemen bütün cezaevleri şiddet, işkence, şüpheli ölümler, intihara zorlama, sağlık ve adalete erişimin engellendiği mekânlar haline gelmiştir.

İnsan Hakları Derneği'nin 27 Temmuz 2022'de açıkladığı rapora göre; 651'i ağır olmak üzere, en az bin 517 hasta tutuklu ve hükümlünün olduğu cezaevlerinde Nisan-Mayıs-Haziran aylarında 13 mahpus hayatını kaybetmiştir. Raporda, cezaevlerinde hayatını kaybedenlerin 5'i ağır hasta, 4'nün şüpheli bir şekilde hayatını kaybettiği, 4'nün ise intihar ettiğinin iddia edildiği ifade edilmiştir. Cezaevlerinde mahpuslara yönelik kötü uygulamalardan dolayı Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevinde tutulan Gökhan Yıldırım 25 Aralık 2021, Silivri Cezaevi'ndeki Sibel Balaç ise 19 Aralık 2021'den beri açlık grevi eylemlerini sürdürmektedir. Adana Kürkçüler F Tipi, Samsun, Bodrum, Van ve Patnos gibi birçok cezaevinde açlık grevleri başlatılmış ancak hak ihlallerini gidermeye yönelik herhangi bir adım atılmamıştır. Birçok cezaevinde mahpuslar kötü koşulların devam etmesi halinde, açlık grevi eylemlerine başlayacaklarını açıklamıştır.

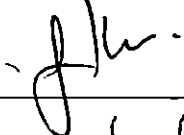
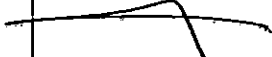
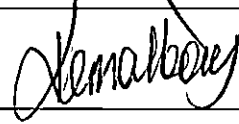
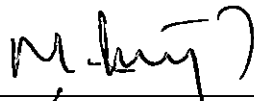
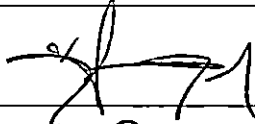
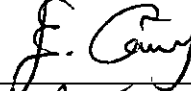
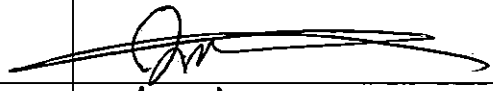
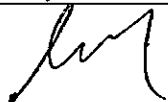
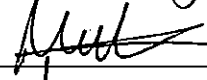
Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in 1 Ocak 2021'de yürürlüğe girmesiyle de cezaevlerinde yeni uygulamalar hayata geçirildi. Yönetmelik çerçevesinde cezaevlerinde oluşturulan İdare ve Gözlem Kurulları, yaptıkları değerlendirmelerle infazını tamamlayan tutukluların tahliyelerini engellemektedir. Bütün cezaevlerinde hak ihlallerini sistematik hale getiren bu yasa, binlerce mahpusun tahliyesini engellemekle beraber, mahpusların onurunu kırmakta ve hasta olanların ise hayatını

kaybetmelerine sebep olmaktadır. Yanı sıra, birçok mahpus istemi dışında başka cezaevlerine sevk edilmekte, mahpuslarla beraber aileleri de mağdur edilmektedir.

Sivil Toplum Kuruluşların, partilerin, derneklerin ve çeşitli kurum ve kuruluşların tüm çağrılarına karşı cezaevlerinde yaşanan kötü koşullar sürmektedir. Neredeyse her cezaevinde işkence, şiddet, darp, tahliye engelleme, tehdit ve ölüm haberi gelmektedir. Birçok mahpus tedavi hakkından yararlanamamakta, Adli Tıp Kurumu tarafından çıkarılan raporlarla tahliyeleri engellenmektedir. Örneğin, 27 yıldır cezaevinde tutulan 84 yaşındaki Mehmet Emin Özkan, 5 kez kalp krizi geçirmesinin yanı sıra tansiyon, zehirli guatr, kemik erimesi, duyma-görme eksikliği ve hafıza kaybı gibi sağlık sorunları bulunmasına rağmen tahliye edilmemektedir. Hastanenin "cezaevinde kalamaz" raporuna karşın Adli Tıp Kurumu'nun "kalabilir" raporu ile cezaevinde tutulmaya devam edilmektedir. Kandıra F Tipi Cezaevi'nde tutulan demans hastası Aysel Tuğluk'a ATK tarafından "cezaevinde kalabilir" raporu verilerek tahliyesi engellenmektedir. 14 Ağustos 2022'de Elazığ 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan ve yüzde 96 engelli 68 yaşındaki İbrahim Yıldırım tahliyesine 10 gün kala yaşamını yitirdi. Birçok hastalığı bulunan mahpus, cezaevinde kalamaz raporuna rağmen tahliye edilmedi.

Son dönemlerde artış gösteren hak ihlallerine son verilmeli, meydana gelen intihar vakaları şüpheli ölümlerin önüne geçmek için sorumlu olan kişiler hakkında soruşturma açılmalı ve cezai yaptırımlar uygulanmalıdır. Siyasal iktidarın etkisinde bulunan ATK gibi kurumlar denetlenmeli ve bağımsız bir şekilde mahpusların durumuna göre değerlendirme yapılmalıdır. Tahliyesi engellenen, infazı yakılan, hak ihlaline uğrayan, tüm hasta mahpuslar tahliye edilmelidir.

Bu kapsamda, cezaevlerinde yaşanan insan hakları ihlalleri, kötü muamele, işkence, şüpheli ölüm hukuk dışı faaliyetlerin araştırılması, işkence suçu başta olmak üzere diğer tüm insanlık dışı suçların ve onur kırıcı davranışlarının failleri ve sorumluları hakkında etkili ve bağımsız bir soruşturma sürecini başlatılması, ihlallerin bir daha tekrarlanmaması için önleyici hukuki ve siyasi mekanizmaların kurulması yönünde TBMM'nin irade göstermesi amacıyla Meclis araştırması açılmasını talep ediyorum.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5			
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SIDIK TAŞ	SİİRT	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	